

کاوش‌های نحوی و ادبی

(شرح کامل فارسی مغنی اللیب)

جلد دوم

حرف لولا تا باب رابع

«الامور التي يتعدى بها الفعل الفاصر»

سید مرتضی اصفهانی (قائمی)

سرشناسه	:	اصفهانى ، مرتضى ، ۱۳۱۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	كاوشهائى نحوى وادبى : شرح كامل فارسى معنّى اللبيب / سيدمرتضى اصفهانى (قائنى)
مشخصات نشر	:	قم : دارالفكر ، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهري	:	ج۲ .
شابك	:	۰۸۰۰۰ (ريال)، ۱۹۰۵ (۱.ج)، ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۳۶۱۱-۱۹-۵ (دوره)، ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۳۶۱۱-۲۱-۸
وضعيت فهرست‌نويسى	:	فهرست‌نويسى براساس اطلاعات فيبا
موضوع	:	ابن هشام ، عبدالله بن يوسف ، ۷۰۸-۷۶۱ ق معنّى اللبيب عن كتب الاعراب ، نقد وتفسير.
موضوع	:	ابن هشام ، عبدالله بن يوسف ، ۷۰۸-۷۶۱ ق معنّى اللبيب عن كتب الاعراب ، شرح .
يادداشت	:	شرح كامل فارسى معنّى اللبيب
رده‌بندي كنگره	:	۶۰۲۳ م ۱۲ الف / pz ۶۱۵۱
رده‌بندي ديويي	:	۴۹۲/۷۵

انتشارات دارالفكر

مؤسس: مرحوم حجة الاسلام والمسلمين
آقای حاج سيد عبدالحميد مولانا (ره)

كاوشهائى نحوى و ادبى / جلد دوم (شرح كامل فارسى معنّى اللبيب)

نويسنده : سيد مرتضى اصفهانى (قائنى)
نظارت و آماده سازى : سيد محمد رضا اصفهانى
ناشر: انتشارات دارالفكر

ناشرهمكار : انتشارات اندیشه مولانا

چاپ : قدس، قم

نوبت چاپ : دوم، (اول ناشر - ۱۳۹۰)

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

قيمت : ۱۰۸۰۰ تومان

شابك: ۵- ۱۹- ۲۶۱۱- ۹۶۴- ۹۷۸ ISBN : ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۱۱-۱۹-۵

شابك دوره: ۸- ۲۱- ۲۶۱۱- ۹۶۴- ۹۷۸ ISBN : ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۱۱-۲۱-۸

انتشارات دارالفكر

قم: خيابان صفاييه، بين كوچه آمار و ممتاز، پلاك ۶۳۶

تلفن: ۷۷۴۳۵۴۴ - ۷۷۳۳۶۴۵ - فاكس: ۷۷۳۸۸۱۴

مرکز پخش: ۰۹۱۲۶۵۲۱۳۶۱

فهرست

٧٧	حرف الميم
١٩٣	حرف النون
٢٢١	حرف الهاء
٢٣٩	حرف الواو
٢٩١	حرف الياء

الباب الثاني

٢٩٩	في تفسير الجملة وذكر أقسامها وأحكامها
٢٩٩	الكلام
٣٠٣	انقسام الجملة الى اسمية وفعلية وظرفية
٣٠٥	اقسام جملة
٣٠٧	ما يجب على المسؤول (في المسؤول) عنه أن يفصل فيه
٣١٦	انقسام الجملة الى صغرى وكبرى

- انقسام الکبریٰ إلى ذات وجه، وذات وجهین ٣٢٣
- الجمال التي لا محل لها من الاعراب ٣٢٤
- فرق بین جمله حالیه و معترضه ٣٦٥
- الجمال التي لها من الإعراب ٤٠٦
- حكم الجمال بعد المعارف و بعد النکرات ٤٥٩

الباب الثالث

في ذکر أحكام ما يشبه الجملة وهو الظرف والجار والمجرور

- في ذکر أحكام ما يشبه ٤٧٧
- الجملة وهو الظرف والجار والمجرور ٤٧٧
- ذكر حکمهما في التعلق ٤٧٧
- هل يتعلقان بالفعل الناقص؟ ٤٨١
- هل يتعلقان بالفعل الجامد؟ ٤٨١
- هل يتعلقان بأحرف المعاني؟ ٤٨٢
- ذكر ما لا يتعلق من حروف الجر ٤٩٩
- حروف جری که به چیزی تعلیق نمی‌گیرند ٥٠٢
- حکمهما بعد المعارف و النکرات ٥٠٦
- حكم المرفوع بعدهما ٥٠٦
- در بیان حکم ظرف و جار و مجرور ٥٠٨
- حكم مرفوع بعد از ظرف و جار و مجرور ٥٠٨
- ما يجب فيه تعلقهما بمحذوف ٥١٣
- هل المتعلق الواجب الحذف فعل أو وصف؟ ٥١٩
- کیفیه تقدیره باعتبار المعنی ٥٢٢

کیفیت تقدیر به حسب معنی	۵۲۴
تعیین موضع التقدير	۵۳۰

الباب الرابع

في ذكر أحكام يكثر دَوْرُها ويقبح بالمعرب جهلها وعدم معرفتها على وجهها	۵۳۵
ما يعرف به الاسم من الخبر	۵۳۹
ملاك شناختن اسم از خبر	۵۴۱
ما يعرف به الفاعل من المفعول	۵۴۴
فروع	۵۴۶
ما افترق فيه عطف البيان والبدل	۵۴۸
فرق بين عطف بيان وبدل	۵۵۲
ما افترق فيه اسم الفاعل والصفة المشبهة	۵۵۹
فرق های بین اسم فاعل و صفت مشبهه (تفاوت اسم فاعل و صفت مشبهه)	۵۶۱
ما افترق فيه الحال والتميز، وما اجتماع فيه	۵۶۶
موارد اجتماع واقتراق حال وتميز	۵۶۹
أقسام الحال	۵۷۵
إعراب أسماء الشرط والاستفهام ونحوها	۵۸۱
اعراب اسمای شرط و استفهام:	۵۸۲
مسوغات الابتداء بالنكرة	۵۸۵
مسوغات ابتدای به نکره	۵۹۱
أقسام العطف	۶۰۱
عطف الخبر على الإنشاء، وبالعكس	۶۳۱

- در بیان عطف جمله خبریه بر انشائیّه و بالعکس ۶۳۴
- عطف الاسمیة علی الفعلیة، و بالعکس ۶۳۹
- عطف جمله اسمیّه بر فعلیّه و بالعکس ۶۴۰
- العطف علی معمولی عاملین ۶۴۲
- عطف بر دو معمولی که دو عامل دارند ۶۴۴
- المواضع التي يعود الضمير فيها علی ما تأخر لفظاً ورتبةً ۶۴۹
- جاهایی که ضمیر بر می گردد به متأخر لفظی و رتبی ۶۵۴
- شرح حال الضمير المسمى فضلاً و عماداً ۶۶۵
- و يشترط فيما بعده أمران ۶۶۶
- و يشترط له في نفسه أمران ۶۶۷
- ضمير فصل و عماد ۶۷۰
- روابط الجملة بما هي خبر عنه ۶۷۹
- روابط جمله‌ای که خبر واقع می شود ۶۸۰
- الأشیاء التي تحتاج إلى الرابط ۶۹۳
- آن چه احتیاج به ربط دارد ۶۹۸
- الأُمور التي يكتسبها الاسم بالإضافة ۷۲۲
- اموری که مضاف از مضاف الیه کسب می کند ۷۳۰
- الأُمور التي لا يكون الفعل معها إلا قاصراً ۷۴۷
- علائم فعل لازم ۷۴۹
- الأُمور التي يتعدى بها الفعل القاصر ۷۵۷
- اموری که فعل لازم را متعدی می کند ۷۶۲